

โครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำร่างแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารทางวิชาการ หมายเลข 18

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

ศ.ดร.มิ่งสรรพ ขาวสะอาด

อัครพงศ์ อันทอง

ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์

ได้รับการสนับสนุนจาก

โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

ดำเนินการโดย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มีนาคม 2549

สารบัญ

1.	ความสำคัญและที่มาของการวิจัย.....	2
	1.1.ที่มาและความสำคัญ.....	2
	1.2.กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	3
	1.3.วิธีการศึกษา.....	3
	1.4.การเลือกตัวอย่าง.....	4
2.	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	6
	2.1.ที่พักปัจจุบัน.....	6
	2.2.ลักษณะทางสังคม.....	6
3.	ผลการศึกษา.....	10
	3.1.การรับรู้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	10
	3.2.ความคิดเห็นต่อความสำคัญและความพึงพอใจในนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	11
	3.3.ความพึงพอใจต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยรวม.....	15
	3.4.ความคิดเห็นต่อนโยบายที่ควรแก้ไขโดยด่วน.....	15
	3.5.ความคิดเห็นต่อภาระหน้าที่ในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	16
4.	สรุป.....	17
5.	ข้อเสนอแนะ.....	17
6.	ภาคผนวก.....	18

สารบัญญัตราง

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนประชากรและจำนวนตัวอย่างที่ต้องการสำรวจจำแนกตามภาค	5
ตารางที่ 2.1 จำนวนตัวอย่างที่ต้องการและจำนวนตัวอย่างที่เก็บได้จำแนกตาม 11 ภาค.....	7
ตารางที่ 2.2 ลักษณะการกระจายของประชากรตัวอย่าง.....	8
ตารางที่ 3.1 แสดงสัดส่วนการรับรู้ปัญหาของประชากรตัวอย่าง	10
ตารางที่ 3.2 แสดงการให้ความสำคัญของประชาชนต่อนโยบายและมาตรการในภาครวม..	12
ตารางที่ 3.3 แสดงความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายและมาตรการในภาครวม.....	13
ตารางที่ 3.4 แสดงสำคัญและความพึงพอใจของประชาชนจำแนกตามเขตที่อยู่.....	14
ตารางที่ 3.5 แสดงนโยบายที่ประชาชนต้องการให้รัฐเข้ามาแก้ไขโดยเร่งด่วนเป็นอันดับแรก.....	15
ตารางที่ 3.6 แสดงความคิดเห็นต่อภาระหน้าที่ในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	16

เอกสารวิชาการ เรื่อง

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม¹

เสนอต่อ

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จัดทำโดย

ศ.ดร.มิ่งสรรพ ขาวสะอาด

อัครพงศ์ อันทอง

ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์

¹ รายงานการศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด²

อัศรพงศ์ อันทอง³

ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์⁴

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

1.1. ที่มาและความสำคัญ

การพัฒนาและความเจริญเติบโตของประเทศอันสืบเนื่องมาจากการลงทุนในโครงการของทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ หรือการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิตมักจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในปัญหาที่ได้รับความสนใจในอันดับต้นๆ ของประเทศ และไม่เพียงแต่เฉพาะในระดับประเทศหรือระดับชาติเท่านั้น ทว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมได้กลายเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับโลกไปแล้ว รวมถึงปัญหาที่กำลังเป็นภัยคุกคามทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลก (Climate change) ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้ว่าการประชุมนานาชาติเพื่อหาทางป้องกันและเตรียมป้องกันปัญหานี้อย่างกว้างขวาง

สำหรับประเทศไทย ปัญหาสิ่งแวดล้อมถือได้ว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2548 ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับความบอบช้ำจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงอย่างต่อเนื่องทั้งปี ทั้งผลกระทบต่อเนื่องจากธรณีพิบัติในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ที่ได้รับผลกระทบก็ยังไม่ได้รับการเยียวยาอย่างเหมาะสม ปัญหาน้ำท่วมในหลายภาคหลายจังหวัดซึ่งมีขนาดความเสียหายที่มากกว่าครั้งก่อนๆ รวมทั้งปัญหาความแห้งแล้งที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรโดยตรง ยังไม่รวมถึงปัญหาที่สั่งสมมานาน เช่น ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกรที่ยากจน ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาการบุกรุกพื้นที่อนุรักษ์ ทั้งเขตป่าสงวน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื้อต่อความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งถือเป็นสมบัติอันล้ำค่าของประเทศ

สิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่กับปัญหาสิ่งแวดล้อมมานานับประการอยู่ตลอดเวลาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐจะต้องมีการจัดการปัญหาเหล่านี้อย่างถูกต้องและตรงประเด็นดังนั้นเพื่อให้การวางแผนจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นไป

2 ศาสตราจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ และ ผู้อำนวยการประจำสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

3 นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

4 ผู้ช่วยนักวิจัยประจำสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่รับผิดชอบจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของประเทศที่ถูกต้องเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจวางแผนต่างๆ และหนึ่งในข้อมูลที่สำคัญ คือ ความคิดเห็นและการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพราะการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ถือเป็นนโยบายสาธารณะที่มีความจำเป็นต้องทราบและเข้าใจถึงความคิดเห็นและการรับรู้ของประชาชน เพื่อให้การจัดการปัญหาเหล่านั้นตรงกับความต้องการและได้รับความร่วมมือจากประชาชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ อย่างแท้จริง

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้วางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ สำหรับช่วง 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2550-2554) จึงได้ทำการสำรวจข้อมูล ได้แก่ (1) การรับรู้ของประชาชนชาวไทยทุกภาคทั่วประเทศต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม (2) การให้ความสำคัญ และความพึงพอใจต่อนโยบาย / การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่างๆ (3) ปัญหาที่ประชาชนคิดว่ารัฐควรเข้ามามีบทบาทในการแก้ไข (4) ความเห็นเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการปัญหา เพื่อนำเอาข้อมูลเหล่านี้ไปประกอบการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม ดูแล และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม นอกจากหน่วยงานราชการส่วนกลางแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งปัจจุบันได้รับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมในหลายต่อหลายเรื่อง ก็จะสามารถเข้าใจทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

1.2. กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบใหญ่ที่ใช้ คือ จะถามประชาชนในด้านการรับรู้ (awareness) ทัศนคติ (attitude) และการประเมิน (evaluation) ซึ่งมีคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในประเทศไทย ทัศนคติด้านความสำคัญและความพึงพอใจต่อนโยบายในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจต่อการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวม นโยบายที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และความคิดเห็นต่อผู้ที่ควรมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการส่วนกลาง ดังตัวอย่างที่ปรากฏในภาคผนวก

1.3. วิธีการศึกษา

(1) วิธีการศึกษานี้ อาศัยการสัมภาษณ์ภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามที่ตรวจสอบการรับรู้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญและความพึงพอใจต่อนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงความพึงพอใจต่อการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวม อีกทั้งปัญหาที่ประชาชนต้องการให้รัฐเข้ามาแก้ไขโดยด่วน และความคิดเห็นต่อผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ดูแบบสอบถามในภาคผนวก)

(2) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเบื้องต้น คือ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ Cross tab เพื่อพิจารณาความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่างๆ ต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม สร้างฐานข้อมูลสำหรับบันทึก และตรวจสอบข้อมูลที่ได้ดำเนินการจัดเก็บมา

1.4. การเลือกตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชาชนในการสัมภาษณ์รายบุคคล ใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มตามสัดส่วนของประชากร (Quota sampling) ในแต่ละภาค ทั้งในและนอกเขตเทศบาล (เทศบาลนคร, เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล) ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนประชากรและจำนวนตัวอย่างที่ต้องการสำรวจจำแนกตามภาค

ลำดับ	ภาค	สัดส่วนประชากร (ร้อยละ)			ตัวอย่างที่ต้องการ		
		ใน เทศบาล	นอก เทศบาล	รวม	ใน เทศบาล	นอก เทศบาล	รวม
1	ภาคเหนือตอนบน	21	79	9	79	290	369
2	ภาคเหนือตอนล่าง	18	82	10	70	326	396
3	ภาคกลางตอนบน	34	66	5	64	125	189
4	ภาคกลางตอนล่าง	24	76	11	104	329	433
5	กรุงเทพและปริมณฑล	85	15	14	461	81	542
6	ภาคตะวันออก เชียงใหม่ตอนบน	16	84	17	109	575	684
7	ภาคตะวันออก เชียงใหม่ตอนล่าง	13	87	17	92	596	688
8	ภาคตะวันออก	41	59	4	63	92	155
9	ภาคใต้ฝั่งอันดามัน	20	80	3	25	101	126
10	ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	26	74	8	78	225	303
11	ภาคใต้ 3 จังหวัดชายแดน	22	78	3	25	90	115
รวมทั้งประเทศ		29	71	100	1,170	2,830	4,000

ที่มา: จากการคำนวณ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

2. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2.1. เขตที่อยู่อาศัย

การสำรวจในครั้งนี้ได้มีการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรตามภาคต่างๆ ของประเทศไทยดังที่ได้เสนอไปข้างต้น ซึ่งสามารถเก็บได้จริงจำนวน 4,430 คน โดยมากกว่าตั้งไว้ 430 ตัวอย่าง และบางภูมิภาคก็สามารถเก็บข้อมูลได้มากกว่าจำนวนที่ต้องการดังตารางที่ 2.1

2.2. ลักษณะทางสังคม

นอกจากจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจตามภาคต่างๆ แล้ว ในการสำรวจยังได้ควบคุมลักษณะทางสังคมบางลักษณะเพื่อป้องกันความโน้มเอียงของข้อมูลที่ได้มา ลักษณะทางสังคมที่มีการควบคุม ได้แก่ เพศ ระดับช่วงอายุ และเขตที่อยู่อาศัย โดยแบ่งสัดส่วนตามโครงสร้างของประชาชนในปี พ.ศ. 2547 ตามสถิติประชากรของกระทรวงมหาดไทย ส่วนกลุ่มอาชีพและระดับการศึกษา ในการสำรวจได้พยายามให้มีการกระจายของข้อมูลตามกลุ่มต่างๆ ให้ดีที่สุด ทว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจมาได้จะมีสัดส่วนของผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีค่อนข้างสูง ดังนั้น อาจทำให้การวิเคราะห์ในบางส่วนมีความเอนเอียงได้ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.1 จำนวนตัวอย่างที่ต้องการและจำนวนตัวอย่างที่เก็บได้จำแนกตาม 11 ภาค

ลำดับ	ภาค	จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ (คน)			จำนวนตัวอย่างที่สัมภาษณ์ (คน)		
		ในเทศบาล	นอกเทศบาล	รวม	ในเทศบาล	นอกเทศบาล	รวม
1	ภาคเหนือตอนบน	79	290	369	124	380	504
2	ภาคเหนือตอนล่าง	70	326	396	70	326	396
3	ภาคกลางตอนบน	64	125	189	73	134	207
4	ภาคกลางตอนล่าง	104	329	433	140	384	524
5	กรุงเทพและ ปริมณฑล	461	81	542	533	82	615
6	ภาคตะวันออก เฉิงเหนือตอนบน	109	575	684	116	605	721
7	ภาคตะวันออก เฉิงเหนือตอนล่าง	92	596	688	116	598	714
8	ภาคตะวันออก	63	92	155	72	94	166
9	ภาคใต้ฝั่งอันดามัน	25	101	126	33	102	135
10	ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	78	225	303	80	226	306
11	ภาคใต้ 3 จังหวัด ชายแดน	25	90	115	50	92	142
รวมทั้งประเทศ		1,170	2,830	4,000	1,407	3,023	4,430

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตารางที่ 2.2 ลักษณะการกระจายของประชากรตัวอย่าง

ลักษณะทางสังคม	การกระจายของประชากรตัวอย่าง												
	เหนือ		กลาง		กรุงเทพ และ ปริมณฑล	ตะวันออก		ตะวันออก		ใต้ฝั่งอัน ตามัน	ใต้ฝั่งอ่าว ไทย	ใต้จังหวัด ชายแดน	รวม
	ตอนบน	ตอนล่าง	ตอนบน	ตอนล่าง		เหนือ	เหนือ	ตะวันออก	ตะวันออก				
เพศ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ชาย	49.21	48.74	51.21	50.38	49.43	49.38	49.72	50.60	48.89	49.67	49.30	49.62	
หญิง	50.79	51.26	48.79	49.62	50.57	50.62	50.28	49.40	51.11	50.33	50.70	50.38	
อายุ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
18-29	41.07	28.54	26.09	28.05	26.18	29.96	29.41	30.72	28.89	29.74	30.28	30.07	
30-39	20.63	24.24	25.12	24.43	26.34	24.69	24.23	24.70	24.44	23.86	22.54	24.20	
40-49	17.06	20.45	19.32	20.42	20.00	19.83	20.73	19.88	20.74	20.59	18.31	19.82	
50-59	10.12	13.13	14.98	12.98	13.33	12.76	13.17	12.05	13.33	12.75	14.79	12.82	
60 ขึ้นไป	11.11	13.64	14.49	14.12	14.15	12.76	12.46	12.65	12.59	13.07	14.08	13.09	
ระดับรายได้ (บาท)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
น้อยกว่า 5,000	33.93	26.52	27.05	26.72	22.11	61.86	46.50	20.48	7.41	18.63	16.20	34.09	
5,001-10,000	35.71	18.43	18.36	34.54	30.57	26.07	41.60	56.63	33.33	38.89	57.75	33.52	
10,001-20,000	17.46	30.30	25.12	23.28	26.50	9.71	8.82	13.25	40.00	33.99	21.83	20.07	
20,001-30,000	7.14	16.67	18.36	8.02	10.08	1.80	3.08	4.82	15.56	6.54	3.52	7.52	
30,001-40,000	3.37	7.58	7.25	5.15	5.20	0.55	-	3.01	3.70	0.98	0.70	3.14	
40,001-50,000	1.19	0.51	3.38	1.53	3.09	-	-	1.81	-	0.65	-	1.06	
มากกว่า50,000	1.19	-	0.48	0.76	2.44	-	-	0.00	-	0.33	-	0.61	
อาชีพ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
รับราชการ	8.73	21.72	5.80	24.43	13.98	2.64	3.92	7.23	25.93	1.96	14.79	10.77	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.37	12.37	2.90	6.30	6.50	2.64	0.84	3.61	-	2.94	10.56	4.63	
บริษัทเอกชน	17.26	5.05	24.15	11.83	19.84	4.85	4.34	47.59	5.93	25.16	16.90	13.43	
ธุรกิจส่วนตัว	14.88	21.21	22.71	13.74	16.42	5.13	7.28	10.24	21.48	22.88	20.42	13.84	
นักเรียน นักศึกษา	25.60	23.23	12.08	13.74	18.05	22.47	14.43	11.45	5.19	14.38	14.08	17.70	
รับจ้างทั่วไป	17.66	11.11	18.36	19.27	16.42	27.18	38.10	9.64	10.37	23.53	18.31	21.87	
เกษตรกร	0.99	-	-	3.05	0.33	33.01	29.27	-	30.37	4.25	0.70	11.85	
พ่อบ้าน-แม่บ้าน	0.99	2.27	0.48	1.91	4.55	0.28	0.14	1.20	-	3.92	1.41	1.63	
เกษียณ	2.38	1.52	3.38	4.20	0.81	1.25	0.84	1.20	-	0.33	2.11	1.65	
ว่างงาน	5.16	1.52	10.14	1.15	1.79	0.42	0.42	7.23	-	0.65	-	2.03	

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตารางที่ 2.2 ลักษณะการกระจายของประชากรตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะทางสังคม	การกระจายของประชากรตัวอย่าง											
	เหนือ		กลาง		กรุงเทพ และ ปริมณฑล	ตะวันออก		ตะวันออก	ใต้ฝั่งอัน ดามัน	ใต้ฝั่งอ่าว ไทย	ใต้จังหวัด ชายแดน	รวม
	ตอนบน	ตอนล่าง	ตอนบน	ตอนล่าง		เหนือ ตอนบน	เหนือ ตอนล่าง					
ระดับการศึกษาสูงสุด หรือระดับที่กำลังศึกษาอยู่	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ไม่ได้เข้าโรงเรียน	0.20	0.00	0.00	0.19	0.33	0.14	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.14
ประถมศึกษา	5.56	2.78	4.35	9.16	16.59	42.44	36.41	1.81	9.63	12.09	2.11	18.51
มัธยมศึกษาตอนต้น	10.32	1.26	10.14	10.69	6.99	12.21	14.15	9.64	12.59	8.82	16.20	10.14
มัธยมศึกษาตอนปลาย	17.06	9.34	13.04	19.47	9.43	9.29	22.83	10.84	17.04	17.97	19.72	14.99
อนุปริญญา	10.71	14.14	21.74	12.21	8.13	13.73	15.55	20.48	8.15	12.75	26.06	13.54
ปริญญาตรี	49.21	61.62	43.96	41.98	42.93	19.69	9.80	51.20	51.85	47.06	33.80	36.70
ปริญญาโท	6.55	10.86	6.76	6.30	14.96	2.50	1.12	6.02	0.74	1.31	2.11	5.85
ปริญญาเอก	0.40	-	-	-	0.65	-	-	-	-	-	-	0.14
เขตที่อยู่	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ในเขตเทศบาล	24.60	17.68	35.27	26.72	86.67	16.09	16.25	43.37	24.44	26.14	35.21	31.76
นอกเขตเทศบาล	75.40	82.32	64.73	73.28	13.33	83.91	83.75	56.63	75.56	73.86	64.79	68.24

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

3. ผลการศึกษา

3.1. การรับรู้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลจะให้ความสนใจเฉพาะกับปัญหาที่เป็นข่าวหรือปัญหาที่เป็นเรื่องใหญ่จริงๆ เท่านั้น เช่น ปัญหาคลังเก็บสารเคมีฯ ระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่ หรือปัญหามลพิษทางอากาศ ที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ส่วนประชาชนนอกเขตเทศบาลจะให้ความสนใจกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง เช่น ปัญหาแผ่นดินทรุด ที่จังหวัดสกลนคร หรือ ปัญหาการปนเปื้อนของแคดเมียม ที่อำเภอแม่ดาว จังหวัดตาก ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงสัดส่วนการรับรู้ปัญหาของประชากรตัวอย่าง

ปัญหา	หน่วย: ร้อยละที่เคยได้ยินปัญหา		
	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม
1. ปัญหาคลังเก็บสารเคมีที่เร่งการออกผลของลำไยระเบิดที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่	73.99	66.72	69.03
2. ปัญหาแผ่นดินถล่ม ที่บ้านน้ำก้อ จังหวัดเพชรบูรณ์	68.09	67.78	67.88
3. ปัญหามลพิษทางอากาศที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	67.09	59.48	61.90
4. ปัญหาฝุ่นละออง จังหวัดสระบุรี	61.98	52.89	55.78
5. ปัญหาสารพิษตะกั่ว ที่ห้วยคลิตี้ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	55.08	51.54	54.06
6. ปัญหาแผ่นดินทรุด ที่จังหวัดสกลนคร	50.82	55.57	52.66
7. ปัญหาน้ำปนเปื้อนสารหนู ที่ร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	44.56	51.67	51.44
8. ปัญหาการปนเปื้อนของแคดเมียม ที่อำเภอแม่ดาว จังหวัดตาก	44.42	54.71	49.41

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

3.2. ความคิดเห็นต่อความสำคัญและความพึงพอใจในนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประชาชนให้ความสำคัญกับนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในระดับที่สูง โดยเฉลี่ยแล้วให้ระดับความสำคัญมากกว่า 3.50 (จากช่วงคะแนน 1.00-5.00) ในทุกนโยบายและ มาตรการ และให้ความสำคัญกับนโยบายและมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อตนเองในระยะสั้น เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม /ปัญหาขยะ /ปัญหาภัยแล้งมากกว่านโยบายและมาตรการ ที่ตนเองไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง เช่น การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับนานาชาติในการดูแล และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโลก เป็นต้น โดยประชาชนจะให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นใน พื้นที่ของตนเองมากกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนอกพื้นที่ กล่าวคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลก็จะให้ ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในเขตเมือง เช่น ปัญหาขยะ หรือ มลพิษทางอากาศ ในขณะที่เดียวกันประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลก็จะให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ชนบท เช่น การจัดการพื้นที่อนุรักษ์ หรือการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล

สำหรับความพึงพอใจในต่อนโยบายและมาตรการ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อนโยบายและมาตรการโดยเฉลี่ยในระดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยไม่มีนโยบายหรือมาตรการใดที่ได้รับ ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยมากกว่า 3.00 การจัดเตรียมระบบและเครือข่ายเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ เป็นนโยบายที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องมาจากรัฐมีความกระตือรือร้นที่จะออก มาตรการดังกล่าวมาตอบสนองเมื่อมีปัญหามลพิษธรรมชาติเกิดขึ้นโดยทันทั่วทั้งที่ เช่น ระบบชลประทาน ขนาดใหญ่ทั่วประเทศสำหรับปัญหาภัยแล้ง หรือ ความกระตือรือร้นที่ต้องการเป็นศูนย์เตือนภัยหลัก ในเอเชียเมื่อเกิดเหตุการณ์ธรณีพิบัติ โดยมาตรการด้านการจัดการมลพิษเป็นมาตรการที่ได้รับ ความพึงพอใจโดยเฉลี่ยน้อยที่สุด เช่น มาตรการในเรื่องการจัดการมลพิษทางอากาศ, การเตือนภัย ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบำบัดกากสารอันตรายจากอุตสาหกรรม เป็นต้น ดังตารางที่ 3.2, 3.3 และ 3.4

ตารางที่ 3.2 แสดงการให้ความสำคัญของประชาชนต่อนโยบายและมาตรการในภาพรวม

นโยบาย/มาตรการ	ระดับ ความสำคัญ
1. การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม	3.96
2. การแก้ไขปัญหามลพิษ	3.95
3. การแก้ไขปัญหามลพิษ	3.94
4. การป้องกัน / การจับกุมผู้ตัดไม้ทำลายป่า	3.92
5. การรักษาพื้นที่ต้นน้ำ/การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม	3.92
6. การจัดเตรียมระบบและเครือข่ายเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม/ ดินถล่ม/ ธรณีพิบัติ ฯลฯ)	3.90
7. การแก้ไขปัญหาน้ำเสีย (แม่น้ำ ลำคลอง)	3.88
8. การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ	3.87
9. การจัดการ ดูแล รักษา พื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ)	3.85
10. การจัดสรรที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาคารรั้วที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน	3.85
11. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ	3.79
12. การจำกัดการใช้พลังงาน	3.78
13. การดูแล รักษา พื้นที่ชุ่มน้ำ	3.78
14. การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ(รักษาจำนวนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์)	3.75
15. การอนุรักษ์ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ	3.73
16. การควบคุม ดูแล รักษาการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (สัตว์ทะเล/พื้นที่หญ้าทะเล/ปะการัง/ป่าชายเลน)	3.71
17. การบรรเทาปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ	3.68
18. การบำบัดและป้องกันภัยจากสารอันตรายจากอุตสาหกรรม	3.68
19. การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในทะเล (น้ำมันรั่ว)	3.65
20. การควบคุม ดูแล การใช้น้ำบาดาล	3.64
21. การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรีไซเคิลของเสียอันตรายจากครัวเรือน (แบตเตอรี่รถยนต์ /แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ)	3.64
22. การควบคุมมลพิษจากการทำเหมืองแร่	3.64
23. การสร้างระบบเตือนภัยเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม (คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ ฯลฯ)	3.61
24. การอนุรักษ์ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมรอบๆ แหล่งศิลปกรรม	3.58
25. การบำรุงรักษาดิน / ควบคุมการแพร่กระจายของดินเค็ม	3.56
26. การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับนานาชาติในการดูแลและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโลก	3.51
ค่าเฉลี่ยรวม	3.76

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตารางที่ 3.3 แสดงความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายและมาตรการในภาพรวม

นโยบาย/มาตรการ	ระดับความพอใจ
1. การจัดเตรียมระบบและเครือข่ายเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม/ ดินถล่ม/ ธรณีพิบัติ ฯลฯ)	2.88
2. การจำกัดการใช้พลังงาน	2.81
3. การควบคุม ดูแล รักษาการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (สัตว์ทะเล/ พื้นที่หญ้าทะเล / ปะการัง / ป่าชายเลน)	2.79
4. การจัดการ ดูแล รักษา พื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ)	2.77
5. การควบคุม ดูแล การใช้น้ำบาดาล	2.75
6. การรักษาพื้นที่ต้นน้ำ/การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม	2.72
7. การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในทะเล (น้ำมันรั่ว)	2.70
8. การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (รักษาจำนวนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์)	2.69
9. การดูแล รักษา พื้นที่ชุ่มน้ำ	2.68
10. การป้องกัน / การจับกุมผู้ตัดไม้ทำลายป่า	2.67
11. การอนุรักษ์ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมรอบๆ แหล่งศิลปกรรม	2.67
12. การอนุรักษ์ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ	2.66
13. การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง	2.66
14. การจัดสรรที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาการไร้ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน	2.62
15. การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับนานาชาติในการดูแลและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโลก	2.59
16. การควบคุมมลพิษจากการทำเหมืองแร่	2.57
17. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ	2.57
18. การบำรุงรักษาดิน / ควบคุมการแพร่กระจายของดินเค็ม	2.57
19. การแก้ไขปัญหาน้ำเสีย (แม่น้ำ ลำคลอง)	2.55
20. การแก้ไขปัญหาขยะ	2.54
21. การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม	2.54
22. การบรรเทาปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ	2.52
23. การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรีไซเคิลของเสียอันตรายจากครัวเรือน (แบตเตอรี่รถยนต์ / แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ)	2.51
24. การบำบัดและป้องกันภัยกากระบาดอันตรายจากอุตสาหกรรม	2.51
25. การสร้างระบบเตือนภัยเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม (คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ ฯลฯ)	2.50
26. การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ	2.49
ค่าเฉลี่ยรวม	2.64

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตารางที่ 3.4 แสดงความสำคัญและความพึงพอใจของประชาชนจำแนกตามเขตที่อยู่

ปัญหา	ความสำคัญ		ความพึงพอใจ	
	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
การแก้ไขปัญหาขยะ	4.09	3.88	2.51	2.55
การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ	4.09	3.77	2.46	2.50
การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม	4.07	3.90	2.62	2.50
การป้องกัน / การจับกุมผู้ตัดไม้ทำลายป่า	4.06	3.85	2.73	2.64
การรักษาพื้นที่ต้นน้ำ/การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม	4.05	3.85	2.77	2.69
การแก้ไขปัญหามลพิษน้ำเสีย	4.05	3.88	2.71	2.64
การแก้ไขปัญหาน้ำเสีย (แม่น้ำ ลำคลอง)	4.05	3.79	2.50	2.58
การจัดการ ดูแล รักษา พื้นที่อนุรักษ์	4.01	3.78	2.87	2.73
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและสิ่งแวดล้อม	4.00	3.70	2.75	2.49
การจำกัดการใช้พลังงาน	4.00	3.68	2.95	2.74
การจัดเตรียมระบบและเครือข่ายเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ	3.97	3.87	2.93	2.86
การอนุรักษ์ ดูแล รักษา สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ	3.97	3.61	2.84	2.57
การจัดสรรที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาคารรั้วที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน	3.95	3.80	2.71	2.58
การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ	3.92	3.67	2.79	2.64
การดูแล รักษา พื้นที่ชุ่มน้ำ	3.9	3.72	2.74	2.66
การบำบัดและป้องกันภัยจากสารอันตราย จากอุตสาหกรรม	3.89	3.58	2.58	2.47
การควบคุม ดูแล รักษาการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	3.87	3.63	2.86	2.76
การบรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ	3.85	3.61	2.62	2.48
การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรีไซเคิลของเสียอันตรายจากครัวเรือน	3.83	3.55	2.62	2.46
การสร้างระบบเตือนภัยเกี่ยวกับคุณภาพ สิ่งแวดล้อมฯ	3.81	3.51	2.61	2.44
การอนุรักษ์ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมรอบๆ แหล่งศิลปกรรม	3.79	3.48	2.79	2.61
การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในทะเล(น้ำมันรั่ว)	3.77	3.60	2.71	2.70
การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับนานาชาติในการดูแลและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโลก	3.77	3.39	2.8	2.49
การบำรุงรักษาดิน / ควบคุมการแพร่กระจาย ของดินเค็ม	3.76	3.47	2.65	2.52
การควบคุม ดูแล การใช้บำบัดน้ำ	3.76	3.59	2.81	2.72
การควบคุมมลพิษจากการทำเหมืองแร่	3.75	3.58	2.59	2.57
ค่าเฉลี่ยรวม	3.92	3.68	2.71	2.60

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

3.3. ความพึงพอใจต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยรวม

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้งในและนอกเขตเทศบาล มีความพึงพอใจต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวมที่ไม่แตกต่างกัน โดยมีคะแนนความพึงพอใจประมาณร้อยละ 56-58 เท่านั้น และมีความพึงพอใจต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 แสดงความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวม

หน่วย: ร้อยละ

ทรัพยากรธรรมชาติ			สิ่งแวดล้อม		
ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม
56.83	58.55	58.00	55.65	58.43	57.54
(19.22)	(18.30)	(18.61)	(19.82)	(20.00)	(19.98)

หมายเหตุ: ค่าในวงเล็บคือค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

3.4. ความคิดเห็นต่อนโยบายที่ควรแก้ไขโดยด่วน

นโยบายที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างต้องการให้รัฐแก้ไขมากที่สุด คือ การป้องกันและจับกุมผู้ตัดไม้ทำลายป่า รองลงมาได้แก่ ปัญหาในเรื่องที่ดินอยู่อาศัยและทำกิน โดยประชาชนในเขตเทศบาลต้องการให้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตเมืองก่อน ซึ่งได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศ, มลพิษทางน้ำ และปัญหาน้ำท่วม ในขณะที่ประชาชนนอกเขตเทศบาลต้องการให้รัฐแก้ไขปัญหาในเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวก่อน เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัยและทำกิน ดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.5 แสดงนโยบายที่ประชาชนต้องการให้รัฐเข้ามาแก้ไขโดยเร่งด่วนเป็นอันดับแรก

อันดับ	นโยบายที่ต้องการให้แก้ไขโดยด่วนเป็นอันดับที่ 1					
	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม	
	นโยบาย	ร้อยละ	นโยบาย	ร้อยละ	นโยบาย	ร้อยละ
1	การตัดไม้ทำลายป่า	11.36	การตัดไม้ทำลายป่า	12.67	การตัดไม้ทำลายป่า	12.26
2	มลพิษทางอากาศ	9.45	ที่ดินอยู่อาศัยและทำกิน	10.95	ที่ดินอยู่อาศัยและทำกิน	9.77
3	มลพิษทางน้ำ	9.09	น้ำท่วม	9.16	น้ำท่วม	8.92
4	น้ำท่วม	8.38	ระบบเตือนภัยธรรมชาติ	7.54	ภัยแล้ง	6.57
5	ที่ดินอยู่อาศัยและทำกิน	7.24	ภัยแล้ง	6.72	ระบบเตือนภัยธรรมชาติ	6.21

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

3.5. ความคิดเห็นต่อภาระหน้าที่ในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรเป็นหน้าที่ของประชาชนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนกลาง และภาคเอกชน ตามลำดับ จากการสำรวจแสดงให้เห็นว่า ประชาชนพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นคอยเป็นพี่เลี้ยงให้ ดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 แสดงความคิดเห็นต่อภาระหน้าที่ในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วย: ร้อยละ

ลำดับ หน้าที่	ประชาชน		องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น		หน่วยงานราชการ จากส่วนกลาง		เอกชน	
ลำดับที่ 1	59.53		17.81		19.32		13.09	
	62.12	58.32	15.99	18.66	18.34	19.78	12.86	13.20
ลำดับที่ 2	11.6		45.33		23.72		18.87	
	12.30	11.28	43.07	46.38	22.17	24.45	22.17	17.33
ลำดับที่ 3	10.07		27.86		33.75		22.35	
	8.96	10.59	30.28	26.73	31.56	34.77	23.74	21.70
ลำดับที่ 4	17.02		8.26		22.35		40.43	
	15.14	17.90	10.09	7.41	27.15	20.11	36.60	42.21
ไม่มีหน้าที่	1.78		0.74		0.86		5.26	
	1.49	1.92	0.57	20.11	0.78	0.89	4.62	5.56
รวม	100.00		100.00		100.00		100.00	

หมายเหตุ: ตัวเลขหน้าเป็นค่าโดยรวมทั้งหมด

ตัวเลขที่เอียงเป็นค่าของประชาชนในเขตเทศบาล

ส่วนตัวเลขที่ขีดเส้นใต้เป็นค่าของประชาชนนอกเขตเทศบาล

ที่มา: จากการสำรวจ โดย สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

4. สรุป

การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4,430 ราย (มิ่งสรรพ์ อัครพงค์ และไพรัช 2549) พบว่า การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนพอใจมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การจัดเตรียมระบบและเครือข่ายเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม / ดินถล่ม / ธรณีพิบัติ ฯลฯ) (2) การจำกัดการใช้พลังงาน (3) การควบคุมดูแล รักษาการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (4) การจัดการ ดูแล รักษา พื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า) (5) การควบคุมดูแลการใช้น้ำบาดาล ส่วนที่พอใจน้อยที่สุด 5 อันดับคือ (1) การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ (2) การสร้างระบบเตือนภัยเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม (3) การบำบัดและป้องกันภัยจากสารอันตรายจากอุตสาหกรรม (4) การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรีไซเคิลของเสียอันตรายจากครัวเรือน (แบตเตอรี่รถยนต์ / แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ) (5) การบรรเทาปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ โดยทั่วไปแล้ว ประชาชนมีแนวโน้มที่จะพอใจการจัดการตัวอย่างที่ตัวเองได้รับผลโดยตรงน้อยกว่า

นโยบายที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างต้องการให้รัฐแก้ไขด่วนที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การตัดไม้ทำลายป่า (2) ที่ดินที่อยู่อาศัย และทำกิน (3) น้ำท่วม โดยผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต้องการให้แก้ไขในเรื่อง (1) การตัดไม้ทำลายป่า (2) มลพิษทางอากาศ (3) มลพิษทางน้ำ และผู้ที่อาศัยนอกเขตเทศบาลต้องการให้แก้ไขในเรื่อง (1) การตัดไม้ทำลายป่า (2) ที่ดินที่อยู่อาศัย และทำกิน (3) น้ำท่วม

ส่วนภาระหน้าที่ในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า เป็นหน้าที่ของประชาชนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภาคเอกชนนั้นประชาชนคิดว่าเป็นภาคส่วนสุดท้ายที่ควรมีหน้าที่รับผิดชอบ

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า รัฐควรเพิ่มการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมกับประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะข่าวที่มีใช้ธรณีภัยพิบัติ และข้อมูลที่กระตุ้นให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา เพราะประชาชนได้แสดงความยินดีที่จะรับภาระมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ส่วนกลุ่มประชาชนที่สามารถดึงเข้ามาเป็นเครือข่ายได้คือ กลุ่มผู้เกษียณอายุในวัยต้น

6. ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับการสนับสนุน จากมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ให้ทำ
การวิจัยเพื่อจัดทำแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยโดยประชาชนมีส่วนร่วม
ทางสถาบันวิจัยสังคมฯ จึงใคร่ขอความกรุณาทุกท่าน
ให้ข้อมูลตามความคิดเห็นของท่าน จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

1. ท่านเคยได้ยินปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้หรือไม่

ปัญหา	เคย	ไม่เคย
ปัญหาการปนเปื้อนของแคดเมียม ที่อำเภอแม่ตาว จังหวัดตาก		
ปัญหาน้ำปนเปื้อนสารหนู ที่ร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช		
ปัญหาสารพิษตะกั่ว ที่ห้วยคลิตี้ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี		
ปัญหาฝุ่นละออง จังหวัดสระบุรี		
ปัญหามลพิษทางอากาศที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง		
ปัญหาแผ่นดินถล่ม ที่บ้านน้ำก้อ จังหวัดเพชรบูรณ์		
ปัญหาแผ่นดินทรุด ที่จังหวัดสกลนคร		
ปัญหาคลังเก็บสารเคมีที่เร่งการออกผลของลำไยระเบิด ที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่		

2. ท่านคิดว่า นโยบายและมาตรการของรัฐ ในการจัดการ ดูแลและรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้ มีความสำคัญมาก-น้อยแค่ไหน และท่านมีความพึงพอใจในผลการปฏิบัติงานของภาครัฐอย่างไร (กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนน 1-5 ที่ท่านเลือก โดย 1 คือ น้อยที่สุด และ 5 คือ มากที่สุด)

นโยบาย/มาตรการ	ไม่สนใจ/ ไม่ทราบ	ระดับความสำคัญ					ระดับความพึงพอใจ					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
2.1 การป้องกัน / การจับกุมผู้ตัดไม้ทำลายป่า												
2.2 การรักษาพื้นที่ต้นน้ำ/การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม												
2.3 การจัดการ ดูแล รักษา พื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ)												
2.4 การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (รักษาจำนวนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์)												
2.5 การดูแล รักษา พื้นที่ชุ่มน้ำ												

นโยบาย/มาตรการ	ไม่สนใจ/ ไม่ทราบ	ระดับความสำคัญ					ระดับความพึงพอใจ						
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
2.6 การจัดสรรที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาการไร้ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน													
2.7 การบำรุงรักษาดิน / ควบคุมการแพร่กระจายของดินเค็ม													
2.8 การควบคุม ดูแล รักษาการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (สัตว์ทะเล/ พื้นที่หญ้าทะเล / ปะการัง / ป่าชาย													
2.9 การจัดเตรียมระบบและเครือข่ายเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม/ ดินถล่ม/ ธรณีพิบัติ ฯลฯ)													
2.10 การควบคุม ดูแล การใช้บำบัดน้ำ													
2.11 การป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วม													
2.12 การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง													
2.13 การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในทะเล(น้ำมันรั่ว)													
2.14 การแก้ไขปัญหาน้ำเสีย (แม่น้ำ ลำคลอง)													
2.15 การแก้ไขปัญหาขยะ													
2.16 การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ													
2.17 การควบคุมมลพิษจากการทำเหมืองแร่													
2.18 การบำบัดและป้องกันภัยจากสารอันตรายจากอุตสาหกรรม													
2.19 การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรีไซเคิลของเสียอันตรายจากครัวเรือน (แบตเตอรี่รถยนต์ / แบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ)													
2.20 การสร้างระบบเตือนภัยเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม(คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ ฯลฯ)													
2.21 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม													
2.22 การบรรเทาปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ													
2.23 การจำกัดการใช้พลังงาน													
2.24 การอนุรักษ์ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมรอบๆ แหล่งศิลปกรรม													
2.25 การอนุรักษ์ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ													

นโยบาย/มาตรการ	ไม่สนใจ/ ไม่ทราบ	ระดับความสำคัญ					ระดับความพึงพอใจ					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
2.26 การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับนานาชาติ ในการดูแลและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโลก												
2.27 อื่นๆ (โปรดระบุ).....												

3. ท่านมี**ความพึงพอใจ**ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมเท่าใด (จากคะแนนเต็ม 100)

- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ%
- การจัดการสิ่งแวดล้อม%

4. หาก**รัฐบาลมีงบประมาณจำกัด**ในการดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ท่านคิดว่านโยบาย และมาตรการของรัฐข้อไหน (จากข้อ 2) ที่รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญและต้องรีบดำเนินการโดยด่วนที่สุด **เรียงกัน 3 ลำดับแรก** (โปรดระบุหมายเลขของนโยบายและมาตรการ จากข้อ 2 หรือระบุเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อ 2)

- 4.1 อันดับที่ 1
- 4.2 อันดับที่ 2
- 4.3 อันดับที่ 3

5. ท่านคิดว่า หน้าที่ในการจัดการและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรเป็นหน้าที่ของใคร?
(โปรดเรียงลำดับความสำคัญ 1-4 หากไม่คิดว่ามีหน้าที่ให้ใส่ 0)

- ประชาชน และชุมชน
- ภาคเอกชน
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อบต. อบจ. และเทศบาล
- หน่วยราชการจากส่วนกลาง

6. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ สำหรับนโยบายและมาตรการของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

.....

.....

7. ข้อมูลส่วนบุคคล

7.1 เพศ ชาย หญิง

7.2 อายุ ปี

7.3 อาชีพ

- รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน
- ธุรกิจส่วนตัว นักเรียน-นักศึกษา รับจ้างทั่วไป
- อื่นๆ (ระบุ).....

7.4 ระดับการศึกษาสูงสุด หรือระดับที่กำลังศึกษาอยู่

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ อนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก	☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

7.5 รายได้ต่อเดือน

☐ น้อยกว่า 5,000 บาท	☐ 5,001-10,000 บาท	☐ 10,001-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,001-40,000 บาท	☐ 40,001-50,000 บาท
☐ มากกว่า 50,000 บาท		

7.6 ที่พักในปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร จังหวัด.....

☐ อยู่ในเขตเทศบาลนคร	☐ อยู่ในเขตเทศบาลเมือง
☐ อยู่ในเขตเทศบาลตำบล	☐ อยู่นอกเขตเทศบาล